

Een kind, zijn denkvermogen en de school Padmanabhan Krishna

Professor Krishna was hoogleraar in de natuurkunde aan de Benares Hindu Universiteit in India. Op verzoek van J. Krishnamurti was hij gedurende zeventien jaar rector van het Rajghat Education Centre in Varanasi van de Krishnamurti Foundation India.

Hij publiceerde de boeken *Right Living in Modern Society* en *A Jewel on a Silver Platter, Remembering Jiddu Krishnamurti*.

In mei 2003 vond op het Internationaal Theosofisch Centrum in Naarden een seminar plaats met professor Krishna over Innerlijke en Uiterlijke Verandering, met thema's als: De toestand in onze maatschappij, Kan er relatie zijn zonder conflict?, Is het zelf een illusie?, Wetenschap en religie (*Theosofia*, februari 2004).

Op dit seminar werd onder meer de volgende vraag gesteld: **Hoe kunnen we een kind helpen om zijn denkvermogen op de juiste wijze te ontwikkelen? Wat is uw ervaring geweest als hoofd van een school?**

P.K.: Zoals wij vanmorgen hebben gezien houden zowel godsdienst als wetenschap zich bezig met onderzoek, een onderzoek naar de waarheid. Daarom moeten we het kind helpen **een onderzoekend denkvermogen** te krijgen. Het moet de natuur onderzoeken, de maatschappij, de samenleving, religie, emoties, gedachten, niets en niemand uitgezonderd. Beperk dat onderzoek niet. Momenteel ontwikkelen wij een onderzoekend denkvermogen dat zich alleen richt op wetenschap. De wetenschapper is objectief, maar doet alleen onderzoek in zijn laboratorium, en niet in zijn eigen leven! Leg kinderen dus niet aan banden. Dat betekent niet dat je geen regels op school moet hebben, maar het betekent dat elke regel onderzocht kan worden. De kinderen moeten ook begrijpen waarom we die regels nodig hebben. Vertel ze niet alleen dat het ene goed is en het andere fout. Je moet ze ook vertellen waaróm we vinden dat het goed of fout is, en je moet bereid zijn de regels te veranderen. Als we ontdekken dat iets niet gebaseerd is op waarheid, gaan we dat morgen veranderen; zo groeien ze op met een open denkvermogen. Als je kennis overbrengt, dan laat je ze ook de beperking daarvan zien, zodat je een kind niet opvoedt met alleen antwoorden: je creëert een denken dat met vragen leeft, een mens die weet dat hij de wijsheid niet in pacht heeft. Het werkelijk ontwikkelde denkvermogen, laten we zeggen dat van Einstein, zegt: alles wat ik weet is slechts een kiezelsteentje op de zeestranden van de wereld. De student die zojuist geslaagd is voor zijn doctoraal in fysica denkt echter dat hij alles weet over de theorie van Einstein, en over ruimte en mate-

rie! Dat gevoel van trots is gebaseerd op onwetendheid. Ontwikkel dus geen wetend, arrogant denkvermogen; ontwikkel een denkvermogen dat nederig is, dat weet dat hij niet weet. Het is niet zo belangrijk kinderen te onderwijzen, maar het is wel heel belangrijk om hun **intelligentie te wekken**, zodat ze zelf kunnen leren, zowel op de universiteit, als in het leven. Wat er mis is in het onderwijs, is onze visie op het onderwijs. Het gaat niet zozeer over de methoden en technieken, want over de methoden en technieken wordt besloten op basis van de visie die je hebt. We zijn erg knap in het bedenken van methoden en technieken, maar die zijn slechts van weinig waarde als de visie zelf verkeerd is. U vraagt mij naar mijn ervaring met dit soort onderwijs. Ik ben zeventien jaar hoofd van een Krishnamurti-school geweest. Het is erg moeilijk om dit soort onderwijs tot stand te brengen, omdat de onderwijzers zelf van de universiteit komen en verkeerd zijn opgeleid: zij zijn opgeleid met competitie, met beloning en straf, met angst. Zij hebben zelf het onderwijs niet beschouwd als een prettige ervaring, maar als iets waar je mee moet worstelen om iets te bereiken. Hun eigen kinderjaren zijn veelal geen vreugdevolle ervaring geweest. Als zij dus op zo'n school komen lesgeven, dan accepteren zij het beleid van de school, maar het is niet louter een beleid waarover je kunt beslissen om dat in praktijk te brengen. Daarvoor is een **transformatie van het hart** nodig; er is een andere benadering voor nodig. Deze moeilijkheid kan alleen overwonnen worden als wij ervan uitgaan dat de leraren ook leren, samen met de leerlingen. Alleen op het niveau van kennis weet de leraar uiteraard meer dan de student, maar in het leven hebben wij allemaal dezelfde problemen als de kinderen. Wij kennen het probleem van verlangen, angst, ambitie, inhaligheid, zorgen, verveling, conflicten of verdriet, en het kind heeft dat ook. Op dit gebied kunnen we dus alleen maar samen met het kind leren. Wat we kunnen doen is om onderzoek mogelijk te maken en aan te moedigen op het niveau waartoe het kind van die bepaalde leeftijd in staat is. Schep een onderzoekend denken in hem. Met een achtjarige kan je niet over wetenschap en religie praten, maar je kunt met hem praten over wat goed en slecht is, je kunt praten over vegetarisme en niet-vegetarisme, en je kunt er over praten waarom we niet moeten stelen. Dat betekent dat jij ook moet begrijpen waarom we al die dingen die je wel of niet mag doen aanvaarden. Als een volwassene of een kind begrijpt waarom een regel bestaat is het voor hem veel gemakkelijker om die te volgen, dan wanneer die aan hem door een autoriteit wordt opgelegd om te gehoorzamen. Als kinderen ouder worden en tiener worden, kun je met hen praten over liefde, gehechtheid, verlangen, gewoon in termen van hun eigen dagelijks leven, niet als iets filosofisch, dat ver weg is en niet verbonden met hun dagelijks leven. Dan zien zij het belang ervan in. Anders lijkt het net jouw eigen religieuze propaganda. Het doet er niet toe of dat christelijke propaganda of hindoe propaganda of communistische propaganda is, als het niets met het dagelijks leven te maken heeft. Dit is dus iets wat we serieus moeten proberen in het onderwijs. Ik vroeg Krishnamurti eens: Meneer, als we de kinderen opvoeden op de manier die u heeft voorgeschreven, groeien ze dan op **als vrije mensen**? Weet je wat hij zei? Hij zei: *Die vraag kan niet beantwoord worden, omdat het nooit uitprobeerde is! Speculeer niet. Probeer het eerst, dan zul je het antwoord weten.*

Uit: *Theosofia*, februari 2004